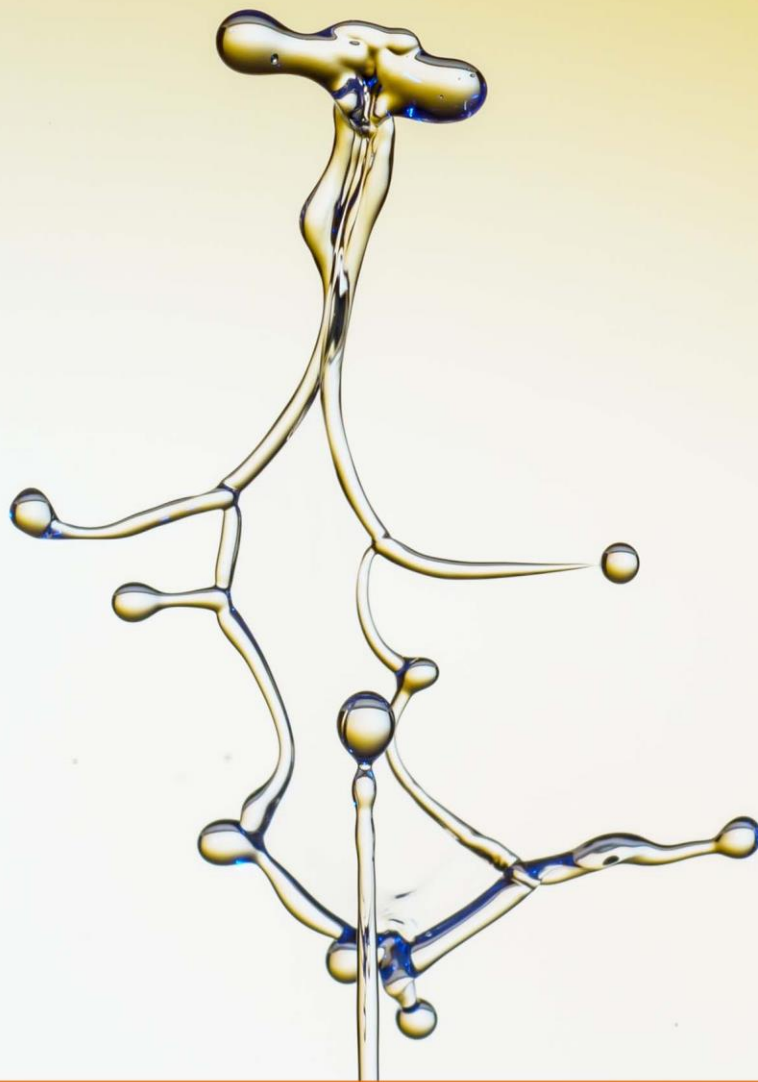

WayScience

3rd International Scientific
and Practical Internet Conference

«Integration of Education, Science and Business
in Modern Environment: Summer Debates»

III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція

«Інтеграція освіти, науки та бізнесу в
сучасному середовищі: літні диспути»

Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience»

The editorial board of the Journal is not responsible for the content of the abstracts and may not share the author's opinion.

Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 серпня 2021 р. – Дніпро, Україна, 2021. – 477 с.

(Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: abstracts of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference, August 11-12, 2021. – Dnipro, Ukraine, 2021. – 477 p.)

3rd International Scientific and Practical Internet Conference "Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates" devoted to the search for the latest ideas for the development of state at the international, national and regional levels.

Topics cover all sections of the International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", namely:

- public administration;
- philosophical sciences;
- economic sciences;
- historical sciences;
- legal sciences;
- agricultural sciences;
- geographic sciences;
- pedagogical sciences;
- psychological sciences;
- sociological sciences;
- political sciences;
- philological sciences;
- technical sciences;
- medical sciences;
- chemical sciences;
- biological sciences;
- physical and mathematical sciences;
- other professional sciences.

Dnipro, Ukraine – 2021

КОГНІТИВНИЙ ТА КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТИ ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ**Скидан Марина Сергіївна**

ORCID ID 0000-0002-6123-3479

Скидан Ярослав Анатолійович

ORCID ID 0000-0002-1263-9800

аспіранти кафедри української мови

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Україна

Одним із провідних принципів сучасного українського й зарубіжного мовознавства є антропоцентризм і розуміння літературного тексту як художнього дискурсу. Це включає в себе прагматичні, соціокультурні, психолінгвістичні та інші фактори, а разом із тим активізує пізнавальні процеси людської свідомості у сприйнятті дійсності. Саме тому під час аналізу дискурсу повинні бути враховані дві його функції: комунікативна й когнітивна. У цьому судженні ми спираємося на положення, сформульоване О.С. Кубряковою, про те, що «кожне мовне явище може вважатися адекватно описаним і роз'ясненим тільки в тих випадках, якщо воно розглянуто на перехресті когніції та комунікації» [4, с. 11].

Для текстової комунікації визначальним є обмін інформацією, тобто отримання нових даних про об'єкти, явища, відносини, події навколишньої дійсності. Термін «інформація» широко використовується як в когнітивній лінгвістиці, так і в теорії тексту.

Своєрідність художнього дискурсу як комунікативно спрямованого вербального твору, що володіє естетичною цінністю, полягає в його антропоцентричності, культурологічній значущості й здатності втілювати в образній формі особливу художню картину світу, яку моделює автор. У цьому плані художній дискурс розуміється як продукт одного з найскладніших видів комунікації – художньо-літературної, суб'єктами якої стають не тільки автор і читач, але й персонажі.

Саме художній дискурс є носієм соціокультурної, естетичної та емоційної інформації. Слід зазначити, що культурна інформація, що міститься в художньому тексті, має градуальний характер і по-різному представлена в різних типах тексту. Найбільш важливими є тексти, що відображають інтелектуальну й духовну сфери людської діяльності, в яких об'єктивні характеристики тісно переплітаються з авторськими судженнями, поглядами й оцінками. Інтерпретація таких текстів вимагає культурологічної компетенції читача, знань національних культурних цінностей і пріоритетів.

Поняття концептуальної і мовної картини світу міцно увійшли в термінологічний апарат мовознавчих розвідок з когнітивної лінгвістики й лінгвокультурології. Репрезентація концептуальної картини світу в дискурсі здійснюється системою всіх мовних засобів, проте переважну роль виконують мовні одиниці лінгвокультурологічного характеру. *Лінгвокультурема* – базове поняття в лінгвокультурології, яке визначається як «комплексна, міжрівнева одиниця, що представляє собою діалектичну єдність лінгвістичного й екстралінгвістичного (позамовного культурного сенсу)» [1, с. 45].

Джерелом культурної інформації в лінгвокультуремі стають специфічні для тої чи тої культури явища, серед яких видатні постаті, історичні події, міфи, символи, забобони, ритуали, звичаї, традиції тощо. Характерною особливістю функціонування лінгвокультурем у тексті є їхня здатність до взаємодії в межах єдиного лінгвокультурологічного поля.

Можемо дійти висновків, що вивчення дискурсу з позицій антропоцентризму виявляє тісні зв'язки між лінгвістикою тексту, комунікативною лінгвістикою, когнітивною лінгвістикою та лінгвокультурологією; вивчення дискурсу з позицій когнітивної лінгвістики виявляє складну когнітивну структуру цього явища, в основі побудови й інтерпретації якого закладені певні когнітивні принципи розподілу інформації, а також процеси її

концептуалізації та категоризації; аналіз дискурсу в лінгвокультурологічному аспекті передбачає виявлення системи лінгвокультурологічних одиниць, які формують своєрідне лінгвокультурологічне поле тексту, дослідження культурних концептів як змістовно-тематичних домінант тексту, розгляд дискурсу як індивідуально-авторської мовної картини світу, що відображає широкий спектр концептуальних смислів загальнолюдського, національно-специфічного й індивідуально-особистісного характеру.

Список літератури:

- 1 Воробьев В.В. Лингвокультурология : (Теория и методы) / В. В. Воробьев. М. : Изд-во Рос. ун-та дружбы народов, 1997. С. 45–48.
2. Голікова Н.С. (2019) Художній дискурс П. А. Загребельного: лінгвокогнітивний і прагматистичний аспекти: *дис. ... д-ра філ. наук : 10.02.01*. Дніпро.
3. Кондратенко Н.В. (2015) Дискурсивна парадигма досліджень художнього тексту. *Записки з романо-германської філології*, 60–65.
4. Кубрякова Е.С. Об установках когнитивной науки и актуальных проблемах когнитивной лингвистики / Е. С. Кубрякова // Вопросы когнитивной лингвистики. Тамбов, 2004. № 1. С. 6–17.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология / В. А. Маслова. М. : Академия, 2007. 208 с.
6. Самойленко В. (2020) Дискурсивні особливості сучасних художніх творів для дітей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 33, том 2. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/33.215866>
7. Фролова, І. & Омецинська, О. (2018). Специфіка художнього дискурсу та його аспектів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, (87), 52-61. <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2018-87-06>
8. Dijk T. A. van. (1981) *Studies in the Pragmatics of Discourse*. New York: Mouton Publishers.